

Gazi Mustafa Kemal Atatürk
Çocuklarımıza Kurtuluş Savaşı'nı Anlatıyor

NUTUK

Gazi M. Kemal

3. Baskı

Doğan
Çocuk

Gazi Mustafa Kemal Atatürk
Çocuklarımıza Kurtuluş Savaşı'nı Anlatıyor

NUTUK

Gazi m. kemal

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK ÇOCUKLARIMIZA KURTULUŞ SAVAŞI'NI ANLATIYOR NUTUK

Yayına hazırlayan: Ahmet Salcan

Yayına Esas Alınan Baskı: *Nutuk*, Devlet Basımevi, 1938, İstanbul.

Bu kitabın telif geliri Türk Eğitim Vakfı'na bağışlanmıştır.

© 2023 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Adres: 19 Mayıs Cad. Golden Plaza No: 3 Kat: 10 Şişli 34360 İstanbul

Tel: (0212) 373 77 00

Her 2.000 adet, bir baskı olarak kabul edilmektedir.

1. Baskı: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2021 (65.000 adet)

Doğan Yayınları'nda 3. Baskı: İstanbul, 2023

ISBN: 978-625-394-027-0

Sertifika no: 44 919

Editör: Cansev Ayanoğlu Güven

Kapak tasarımı: Serkan Yolcu

Grafik tasarımı: Havva Alp

Basım yeri: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

Adres: 15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/C Güneşli-Bağcılar/İstanbul

Tel: (0212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

 (0212) 373 77 44 satis@doganyayinlari.com.tr

 dogancocukyayinlari dogancocuk

www.dogancocuk.com.tr

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, önceden yazılı izin alınmaksızın, herhangi bir biçimde veya herhangi bir yolla, elektronik, mekânîk, fotokopi, kayıt veya başka bir şekilde çoğaltılamaz, bir erişim sisteminde saklanamaz veya iletilemez.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk
Çocuklarımıza Kurtuluş Savaşı'nı Anlatıyor

NUTUK

Gazi m. kemal

Yayına Hazırlayan: Ahmet Salcan

YAYINA HAZIRLAYANIN SUNUŐU

Gençler, sizlere emanet edilmiş Cumhuriyetimiz hangi mücadeleler sonucunda kuruldu? Her tarafı işgal edilmiş güzel ülkemiz bağımsızlığını nasıl kazandı? Kurtuluş Savaşı'nda kazandıklarımızı hangi antlaşmalarla güvence altına aldık? Bilimin yol göstericiliğinde modern bir ülke olabilmek için öncelikle hangi devrimler yapıldı? Tüm bu soruların cevaplarını ileriki sayfalarda Atatürk'ün kendi sözleriyle ve onun kaleminden okuyacaksınız.

Atatürk, 15-20 Ekim 1927 tarihleri arasında TBMM'de 36 saat 33 dakika süren bir konuşma yaptı. Tarihe geçen bu uzun konuşma, O hayattayken "Nutuk" adıyla yayınlandı.

Metni kısaltırken, daha rahat anlaşılabilmesi için artık kullanmadığımız kelimelerin günümüzdeki karşılıklarını yazdım. O'nun anlatımıyla, nutkunun özünü bu kitapta vermeye çalıştım.

Gençler, lise ve üniversite giriş sınavlarına hazırlandığınızı biliyorum. Kitabın bir amacı da sınavlarda karşılaşacağınız soruları cevaplandırmanıza yardımcı olmak. Ama bu kez soruları size Atatürk

soracak. Soruların cevaplarına yönelik ipuçlarını bu kitabı okurken hemen bulacağınıza eminim.

Atatürk'ün 165. sayfada söylediği gibi:

“Osmanlı hükümdarları ve yakınları gösteriş içinde yaşayabilmek için ülkenin ve milletin bütün kaynaklarını kurutmuşlar, milletin geleceğini, devletin onur ve şerefini feda ederek birçok dış borçlanmalar yapmışlardı. Devlet bu dış borçlanma faizlerini bile ödeyemeyecek duruma gelmiş, iflas etmişti.

Mirasçısı olduğumuz Osmanlı Devleti'nin dünya gözünde hiçbir değeri, erdemi ve onuru kalmamıştı. Uluslararası hukukun dışında bırakılmış, adeta himaye ve korunmaya muhtaç bir duruma düşmüş kabul ediliyordu.”

Ülkemiz işte bu durumdaydı. Ama, Atatürk'ün önderliğindeki Kurtuluş Savaşı'yla hem askeri hem de ekonomik (kapitülasyonlar) işgalden kurtulup, bağımsızlığımızı kazandık. Bağımsızlığımızı Lozan Antlaşması'yla güçlendirdik, perçinledik. Güzel ülkemizi, ege-menliğin kişilere veya ailelere değil, kayıtsız şartsız millete ait olduğu Cumhuriyetimizle de taçlandırdık. Yapılan devrimlerle; aklın ve bilimin öncülüğünde gelişmeyi ve kalkınmayı, kadın-erkek ayrımı yapmaksızın tüm bireylerin eşit yurttaşlar olmasını sağladık.

Sizi Atatürk ile baş başa bırakmadan önce hatırlatmak istediğim bir şey var: Unutmayın ki, padişah ve halife olan Vahdettin, ülkemizin bağımsızlığı uğruna savaşan Atatürk ve arkadaşları için idam emri verdirdi, fetvalar çıkarttırdı. Ülkemizi işgal eden düşmanlarla

işbirliği yaptı. En sonunda da ÷lkemizden normal bir yolla *ayrılmadı*: ÷lkemizi işgal eden İngilizlere ait bir savaş gemisine binerek *kaçtı*.

Atatürk, bu kitabın sonundaki Gençliğe Hitabe'siyle özellikle sizlere seslendi: Koşullar ne kadar kötü olursa olsun, asla ve asla güzel ÷lkemiz için umutlarınızı yitirmeyin ve karamsarlığa kapılmayın. İşte bu nedenledir ki Cumhuriyetimizi siz gençlere emanet etti.

SAMSUN'A ÇIKTIĞIM GÜN GENEL DURUM VE GÖRÜNÜM

1919 YILI MAYIS'ININ 19. GÜNÜ SAMSUN'A ÇIKTIM. Genel durum ve görünüm [şöyleydi]:

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu grup [ALMANYA, AVUSTURYA-MACARİSTAN VE BULGARİSTAN] Dünya Savaşı'nda yenilmiş, Osmanlı ordusu her tarafta yıpranmış, ağır şartları olan bir ateşkes antlaşması [MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI] imzalanmış. Dünya Savaşı'nın uzun yılları boyunca millet yorgun ve yoksul bir halde. Milleti ve ülkeyi Dünya Savaşı'na sokanlar, kendi hayatlarının derdine düşerek ülkeden kaçmışlar. Saltanat ve Hilafet makamında bulunan Vahdettin, kendini ve yalnız tahtını koruyabileceğini hayal ettiği alçakça önlemler araştırmakta. Damat Ferit Paşa'nın başkanlığındaki hükümet güçsüz, onursuz ve korkak; yalnızca padişahın buyruğuna bağlı ve onunla beraber kendilerini koruyabilecek herhangi bir duruma razı.

Ordunun elinden silahları ve cephanesi alınmış ve alınmakta...

İTİLAFA DEVLETLERİ [İNGİLTERE, FRANSA VE İTALYA] ateşkes hükümlerine uymaya gerek görmüyorlar. Birer bahaneyle, İtilaf donanmaları ve askerleri İstanbul'da. Adana, Fransızlar; Urfa, Maraş ve Antep İngilizler tarafından işgal edilmiş. Antalya ve Konya'da İtalyan askeri birlikleri; Merzifon ve Samsun'da İngiliz askerleri bulunuyor. Her tarafta yabancı subay ve görevlilerle özel ajanlar çalışmakta. Sonuçta, 15 Mayıs 1919'da İtilaf Devletleri'nin onayıyla Yunan ordusu İzmir'e çıkartılıyor.

Ayrıca, ülkenin her tarafında Hıristiyanlar gizli, açık, özel istek ve amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak ve devletin bir an önce çökmesi için çalışıyorlar.

İstanbul Rum Patrikhanesi'nde kurulan **MAVRİ MİRA** heyeti illerde çeteler kurmak ve yönetmek, mitingler ve propagandalar yaptırmakla uğraşiyor. Ermeni Patriği de Mavri Mira heyetiyle fikir birliği içinde çalışıyor. Ermeni hazırlığı da tamamen Rum hazırlığı gibi ilerliyor.

Trabzon, Samsun ve bütün Karadeniz sahillerinde oluşturulmuş ve İstanbul'daki merkeze bağlı **PONTUS CEMİYETİ** kolaylıkla ve başarıyla çalışıyor.

Bu duruma karşı düşünülen kurtuluş çareleri

Durumun dehşet ve korkunçluğu karşısında, her yerde, her bölgede kurtuluş çareleri düşünölmeye başlanmıştı. Bu düşünceyle yapılan girişimler birtakım örgütler doğurdu. Örneğin, Edirne

ve çevresinde Trakya Paşaeli adıyla bir örgüt vardı. Doğuda Erzurum'da ve Elazığ'da Vilayat-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti kurulmuştu. Trabzon'da Muhafaza-i Hukuk adında bir örgüt bulunduğu gibi, İstanbul'da da Trabzon ve Havalisi Adem-i Merkeziyet Cemiyeti vardı.

İzmir'in işgal edileceğine dair açık belirtiler gören İzmir'deki bazı genç yurtseverler, Yunan işgalinin ilhakla [İzmir'in Yunanistan'a bağlanmasıyla] sonuçlanmasına engel olmak için birleşerek **REDD-İ İLHAK** ilkesini ortaya atmışlardır.

Milli kuruluşlar, siyasi amaç ve hedefleri

Bu örgütlerin kuruluş amaçları ve siyasi hedefleri hakkında kısaca bilgi vereyim.

TRAKYA-PAŞAELİ CEMİYETİ'nin liderlerinden bazılarıyla daha İstanbul'dayken görüşmüştüm. Osmanlı vatanının parçalanacağı tehlikesi karşısında Trakya'yı, mümkün olursa Batı Trakya'yı da ekleyerek, bir bütün olarak Müslüman ve Türk topluluğu halinde kurtarmayı düşünüyorlardı. Fakat bu amacın sağlanması için akıllarına gelen tek çare, İngiltere'nin, bu mümkün olmazsa Fransa'nın yardımını sağlamaktı. **HEDEFLERİNİN BİR TRAKYA CUMHURİYETİ KURMAK OLDUĞU ANLAŞILIYORDU.**

VİLAYAT-I ŞARKİYE MÜDAFAA-İ HUKUK-I MİLLİYE CEMİYETİ'nin kuruluş amacı da **DOĞU İLLERİNDE** yaşayan halkın dini ve siyasi haklarının serbestçe kullanılmasını sağlayacak yasal yollara başvurmak; bu illerdeki Müslüman halkın

tarihsel ve ulusal haklarını savunmak; savaş durumunun Doğu illerinde doğurduğu yıkım ve sefalete, hükümet katında yapılacak girişimlerle, olabildiğince çare aramaktı.

Bu örgütün Erzurum şubesini kuran kişiler, Doğu illerinde gelecekte yapacakları çalışmalarını üç noktada topluyorlardı:

1. Kesinlikle göç etmemek.
2. Hemen bilimsel, ekonomik, dini alanlarda örgütlenmek.
3. Saldırıya uğrayacak Doğu illerinin her köşesini savunmada birleşmek.

KARADENİZ'e kıyı olan bölgelerde de bir Rum Pontus hükümeti kurulacağı korkusu vardı. Müslüman halkı Rumların boyunduruğu altında bırakmayıp, var olma ve yaşama haklarını koruma amacıyla, Trabzon'da da bazı kişiler bir örgüt kurmuşlardı. Merkezi İstanbul'da olan **TRABZON VE 12 HAVALİSİ ADEM-İ MERKEZİYET* CEMİYETİ**'nin amacı ve siyasal yönelimi, adından da anlaşılmaktadır. Merkezden ayrılmak amacını güdüyordu.

Ülke içinde ve İstanbul'da milli varlığa düşman kuruluşlar

Kurulmaya başlayan bu örgütlerden başka, ülke içinde birtakım girişimler ve kuruluşlar da ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında Diyarbakır, Bitlis, Elazığ illerinde, İstanbul'dan yönetilen **KÜRT**

* **Adem-i merkezîyetçilik:** Devlet merkezinin gücünü azaltarak yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılmasını saunan siyasi görüş.

TEALİ CEMİYETİ vardı. Bu örgütün amacı, yabancı koruması altında bir Kürt devleti oluşturmaktı.

Konya ve çevresinde İstanbul'dan yönetilen **TEALİ-İ İSLAM CEMİYETİ** kurulmaya çalışılıyordu. Ülkenin hemen her tarafında **HÜRRİYET VE İTİLAFLI, SULH VE SELAMET CEMİYETLERİ DE VARDI.**

İngiliz Muhipler Cemiyeti [İngiliz Dostları Derneği]

İstanbul'da, türlü amaçlarla, gizli ve açık olmak üzere kurulmuş parti veya dernek adı altında başka örgütler vardı.

İstanbul'da önemli sayılabilecek girişimlerden biri **İNGİLİZ MUHIPLER CEMİYETİ**'ydi. Bu örgütü kuranlar, kendilerini ve kişisel çıkarlarını gözetken ve korunma çaresini İngiliz hükümeti aracılığıyla İngiliz korumasını sağlamakta arayanlardı.

Bu derneğe katılanların başında Osmanlı padişahı ve yeryüzünün halifesi adını taşıyan Vahdettin, Damat Ferit Paşa, İçişleri Bakanlığı'nda bulunan Ali Kemal, Adil ve Mehmet Ali Beyler ve Sait Molla bulunuyordu. Rahip Frew gibi bazı İngiliz maceracılar da vardı.

BU DERNEĞİN İKİ AYRI YÖNÜ VE İKİ AYRI NİTELİĞİ VARDI. Açık yönü, İngiliz korumasını sağlamaya yönelik niteliğiydi. Diğer **GİZLİ YÖNÜ**ydü. Asıl çalışma bu gizli yöndeydi. Ülke içinde örgütlenerek isyan ve ihtilal çıkarmak, milli bilinci felce uğratmak, yabancı müdahalesini kolaylaştırmak gibi haince girişimler, derneğin bu gizli kolu tarafından yönetilmekteydi.

NUTUK

Gayi m. Kemal

Gençler, sizlere emanet edilmiş Cumhuriyetimiz
hangi mücadeleler sonucunda kuruldu?
Her tarafı işgal edilmiş güzel ülkemiz
bağımsızlığını nasıl kazandı?

Kurtuluş Savaşı'nda kazandıklarımızı
hangi antlaşmalarla güvence altına aldık?
Bilimin yol göstericiliğinde modern
bir ülke olabilmek için öncelikle hangi
devrimler yaptı?

Tüm bu soruların cevaplarını Atatürk'ün
kendi sözleriyle ve onun kaleminden günümüz
Türkçesiyle okuyacaksınız.

